

- Csodálatos tavasz
- A helytörténet jelentősége és feladata
- A Szegedi Orvosegyetem története
- Hyde Park
- Hetvenöt éve halt meg Kossuth Lajos

SZEGEDI

Egyetem

VII. évf. 3. szám

A SZEGEDI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA

1969. március 21.

A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG 50. ÉVFORDULÓJÁRA

Történettudományi ülésszak a Szegedi Tanárképző Főiskolán

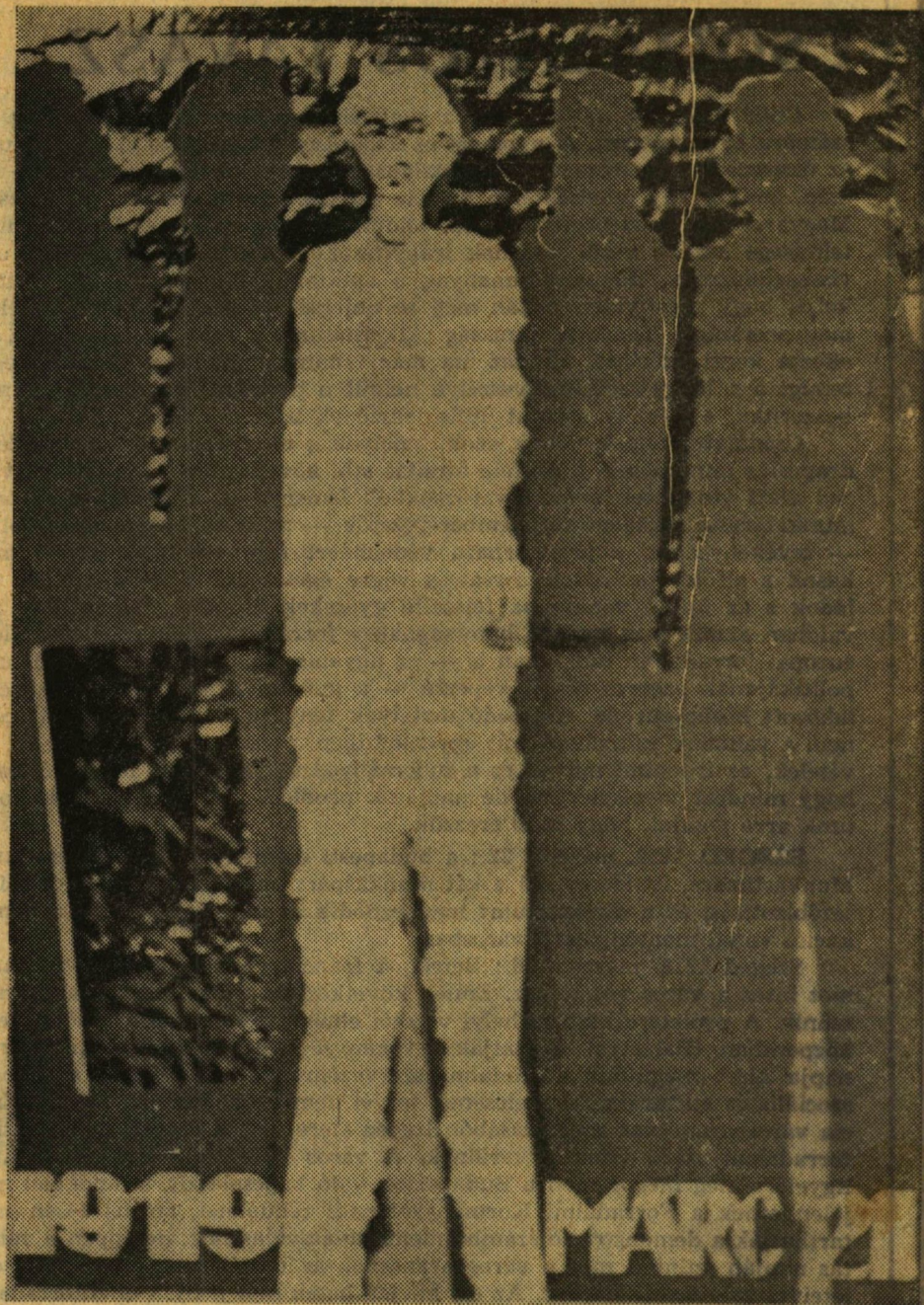
Vendégek öt országból — Előadások a Tanácsköztársaság nemzetiség-politikájáról — Tudományos diákkörök tapasztalatcseréje

Mint ahogyan arról előzetesen hírt adtunk, március 3—5. között a Szegedi Tanárképző Főiskolán ünnepélyes keretek között történettudományi ülésszakot rendeztek. A Magyar Tanácsköztársaság 50. évfordulója tiszteletére rendezett ülésszakon öt ország pedagógusképző intézményeinek oktatói és hallgatói vettek részt. Bulgáriát a Tírnovói Pedagógiai Intézet, Csehszlovákiát a Nyitrai Pedagógiai Fakultás, az NDK-t a Potsdami Pedagógiai Főiskola, a Szovjetuniót pedig az Ungvári Állami Egyetem küldöttjei képviselték. A hazai intézetek közül a rendező szegedi főiskolán kívül a Budapesti Gyógypedagógiai Főiskola és a Pécsi Tanárképző Főiskola képviseltette magát.

A főiskolai nemzetközi történettudományi ülésszokról részletes beszámolót közlünk lapunk harmadik oldalán.

Öt országból érkeztek vendégek a Szegedi Tanárképző Főiskola ünnepi történettudományi ülésszakára, amelyet a Magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának 50. évfordulója alkalmából rendeztek meg. Az ülésszakon számos külföldi résztvevő előadást is tartott

FORRADALOM 1919

László Anna plakátja

Új szemléletet építünk

Az oktatás korszerűsítésének kérdéseit vitatta meg az MSZMP József Attila Tudományegyetemi Bizottsága

Ülést tartott március 6-án a Magyar Szocialista Munkáspárt József Attila Tudományegyetemi Bizottsága. A pártbizottság ülésének első napirendi pontja az egyetem állami vezetésének beszámolója volt az oktatás korszerűsítésével kapcsolatos tevékenységről, és annak eddigi eredményeiről, valamint a további feladatokról tudományegyetemünkön. A pártbizottság ülésén, amelyen dr. Papp Ignác a pártbizottság titkára elnökölt, az írásos beszámolóhoz fűzött kérdésekre válaszolva Márta Ferenc rektor röviden kiegészítette a megvitatásra kerülő anyagot. Ez a napirendi pont különös jelentőségűvé tette a pártbizottság ülését. Hiszen ilyen átfogó teljességben az oktatás korszerűsítésével, a felsőoktatás tartalmi reformjával kapcsolatos kérdések eddig nem szerepeltek a pártbizottság ülésein. S a pártbizottság beszámolóitási jogköre érvényesítésének is fontos mozzanata volt ez az alkalom.

Azok a célkitűzések, amelyek a felsőoktatás korszerűsítésének tartalmára vonatkoznak tíz évvel ezelőtt, az 1959-ben kibocsájtott reform-irányelvekben megfogalmazást nyertek; a gyakorlati megvalósításukra azonban nem került sor. Az oktatás és nevelés korszerűsítéséről 1965-ben rendezett összköztartói értekezlet ismét foglalkozott velük. Végül az e tanév elején közreadott irányelvek, amelyek most már tartalmazták a végrehajtás ütemtervét is — jelentették a korszerűsítés tevékenységének voltaképpeni kezdetét, miután az irányelvek a tanszékek, szakbizottságok, kari tanácsok véleményének meghallgatásával, e fórumok egyetértésével alakultak ki.

Az irányelvek természetesen a tudományegyetem teljességére vonatkoznak, elvi útmutatásokat adnak; a szak-

mai specialitásokat is tartalmazó részletterveket a szakbizottságok dolgozzák ki. Az egyetem oktatóinak és hallgatóinak többsége egyetért a tervezett tennivalókkal. Az alapelvekkel lehetetlen nem egyetérteni olyan oktatóknak, akik valóban komolyan veszik oktató-nevelő munkájukat. A vita során természetesen mégis voltak egyéb eltérő észrevételek. Voltak, akik annak a részben valóban jogos aggodalomnak adtak hangot, hogy korai a korszerűsítés munkálataiba fogni addig, amíg ennek nincsenek meg maradéktalanul az objektív és szubjektív feltételei. Noha a tanszékek-tanszékvezetők döntő többsége általában egyetért a korszerűsítés elveivel, vitatja annak a saját tárgyára háruló következményeit, egyoldalúan mennyiségi problémaként fogva föl a korszerűsítést. E mechanikus-mennyiségi szemlélet eredményeként a szakbizottságoknak az új tanterv kialakítását célzó munkájában is jelentkeztek és jelentkeznek bizonyos félrecsúszások. Mind e viták arra figyelmeztetnek, hogy a korszerűsítési program sikeres megvalósítása mindezekelőtt szemléletváltást feltételez. Új szemléletet kell építeni — pontosabban szólva ez az új szemlélet lehet jó kötőanyag az épülő új falaknak, a korszerűsített képzésnek. Szemléletváltás nélkül viszont torz és irreális lehet megvalósulásában a korszerűsítés maga is. Az új szemlélet hiánya, a változtatástól való vonakodás, konzervativizmus, kényelmesség, mutatkozik meg olykor e hol aggodó, hol protestáló észrevételek, érvelések mögül. A korszerűsítés nem csupán mennyiségi tényező, sokkal inkább minőségi. Abban az értelemben feltétlenül, hogy mind az oktatók, mind a hallgatóság magasabb szintű, alaposabb és intenzívebb részvételét tételezi fel az oktatásban. S ha az új oktatásformák (kiscsoportos foglalkozás, gyakorlatok,

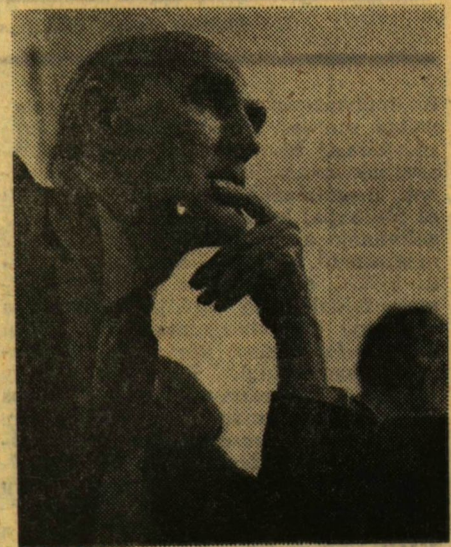
(Folytatás a 3. oldalon)

„AZ EGÉSZ MAGYAR PROLETÁRSÁG EGYSÉGES ELHATÁROZÁSSAL SORAKOZIK A PROLETÁRSÁG DIKTATÚRÁJÁNAK, A SZOCIÁLIS VILÁGFORRADALOMNAK LOBOGOJA ALÁ, ÉS EGYÜTTTESEN AKARJA MEGVÍVNI AZ IMPERIALIZMUS ELLEN VALÓ KÜZDELMET AZ OROSZ SZOVJETKÖZTÁRSASÁGGAL ÉS A VILÁG MINDEN PROLETÁRJÁVAL. . .”

(RÉSZLET KUN BÉLANAK A NEMZETKÖZI PROLETARIATUS FÖZ INTÉZETT ÜZENETÉBŐL)

Nemzetközi történet- tudományi ülésszak főiskolánkon

Az első nap előadásainak témája a *Tanácsköztársaság nemzeti-nemzetiségi politikája* volt. Az előadások sorát Polányi Imre (Szegedi Tanárképző Főiskola) nyitotta meg. A *Nemzet fogalmának kérdése* című referátuma fontos, nem kellően tisztázott problémát vetett fel. A nemzet fogalmának jelenlegi értelmezése — a sztálini nemzetmeghatározás — olyan általános jellegűt ragad meg, amelyek nem adnak lehetőséget a pontos körülhatárol-

Nagy érdeklődés fogadta Polányi Imre előadását a nemzet fogalmának problémáiról

ásra, a nemzetnek az egyéb társadalmi-gazdasági-etnikai közösségektől való elkülönítésére.

Ezután M. V. Trojan (Ungvár, Állami Egyetem) következett, aki a kárpátaljai forradalmi mozgalmakról beszélt a *Tanácskormány Ruzsika-Krajnában 1919-ben* c. előadásában.

E. Kisslingova (Nyitra, Pedagógiai Fakultás) a Magyar és Szlovák Tanácsköztársaság kapcsolatát elemezte. Érdekes és sok újat hozó ismertetést adott a szlovák és a cseh-morva munkásmozgalom kapcsolatáról, a közöttük bekövetkező szakadásról. Ugyancsak új szempontok szerint tárgyalta a keleti és nyugati szlovák munkásmozgalom elválását, mivel az utóbbi szocialdemokrata vezetés alatt maradt, szemben a keleti kommunista vezetéssel. Dr. Csizmadia Dezső (Nyitra) azt vizsgálta, hogy a szlovákiai magyarok között hogyan él tovább a Tanácsköztársaság emléke, valamint hogyan hatott a szlovák munkásmozgalom kommunista fejlődésére. Sz. M. Miscsenko (Ungvár) Ukrajna dolgozóinak a Tanácsköztársaság iránti szolidaritásáról beszélt.

A délután tapasztalatcserével és né-

Az előadások utáni tapasztalatcserék, megbeszélések módját adták egy-egy vitatott kérdés bővebb kifejtésére

hány előadás kérdéseinek megbeszélésével telt el. Érdekes vita alakulhatott volna ki a Nagy István által feltett kérdés körül, hogy 1919-ben megvolt-e egy föderáció kialakításának lehetősége a Kárpát-medencében.

A napot a Történettudományi Tanácsékon rendezett jó hangulatú bankett zárta.

A második napon a helytörténeti kutatások kérdéseivel és a Tanácsköztársaság tanulságainak a munkásmozgalom kutatásában történő érvényesítésével foglalkozott az ülés. Sz. Sz. Goranov (Tirnovó, Pedagógiai Fakultás) előadásával indult a program. A Magyar Tanácsköztársaság bulgáriai sajtóvisszhangját ismertette.

Dr. D. Kissig és dr. D. Lange (Potsdam, Pedagógiai Főiskola) előadásában a főiskolai nevelő munka kérdéseit fejtegették. Beszámoltak arról, hogy intézményükben milyen módszereket alkalmaznak a hallgatók önálló gondolkodására késztetésében. Azt elemezték, hogy például a helytörténeti munkában milyen lehetőségek rejlenek a hallgatói önállóság számára.

Kiss Géza (Pécs, Tanárképző Főiskola) saját oktatásmódszertani kísérleteit ismertette, hogyan valósítják meg a helytörténeti kutatás iskolai és iskolán kívüli felhasználását. Tóthné, dr. Jónás Irma (Szeged) Szeged föld- és város- és agrárpolitikája a két világháború között című helytörténeti dolgozatát ismertette, amely érett, szép munka. Dr. Kovács Zoltán (Szeged) a tanszéki diákköri munka elveiről és gyakorlatáról beszélt. Dr. Szántó Imre (Szeged, József Attila Tudományegyetem) a helytörténeti kutatások jelentőségéről és feladatairól tartott előadást.

A délután folyamán a német vendégek szeminarizálási módszereiket ismertették. A kiscsoportos oktatás gyakorlatát folytatják. 4–5-ös létszámú csoportok dolgoznak egy-egy témán.

A harmadik napon a történettudományi tudományos diákkörök tagjainak előadásait, illetve tapasztalatcseréjét rendezték meg. A délelőtti folyamán négy szegedi és két ungvári hallgató olvasta fel dolgozatát. Az elhangzott előadások és viták tapasztalatai alapján elmondhatjuk, hogy a főiskola

történettudományi diákkörének nincs szegyenkeznivalója még ilyen, nemzetközi fórum előtt sem.

Két ungvári egyetemista véleményéből

Sikerült néhány perces beszélgetést folytatnunk az Ungvári Állami Egyetem két hallgatójával, Czapanics Árpáddal és Anatolij Tkacsenkóval.

— Mi a véleményetek az, ülésről?

— Feltétlenül hasznosnak találtuk. A résztvevők beszámolhattak saját eredményeikről, ugyanakkor tanulhattak a többiek munkájából. Nekünk is sokat jelentett az előadások meghallgatása további munkánk szempontjából. Megismerhettük a magyar tudósok által tanulmányozott problémaköröket is.

— Új gondolatokkal, ötletekkel szolgált-e az ülés?

— Egész sor ötletet kaptunk további munkánkhoz. A résztvevők által tárgyalt szakmai és pedagógiai kérdések új utakra és lehetőségekre világítottak rá. Fontos lenne a szerzett tapasztalatok felhasználása is.

— Láttok-e lehetőséget az együttműködés fejlesztésére?

— Már régi a kapcsolat közöttünk. Mivel hasznos az együttműködés, folytatni szeretnénk. Lehetőségeink megvannak, és a szándék is.

— Diákköri munkátokban a Tanácsköztársaság kutatásának milyen területével foglalkoztok elsősorban?

— Témáink: Lenin a Magyar Tanácsköztársaságról, a Tanácsköztársaság hatása és története Kárpátalján, valamint a Magyar Tanácsköztársaság és Szovjet-Oroszország közötti kapcsolatokat kutatás.

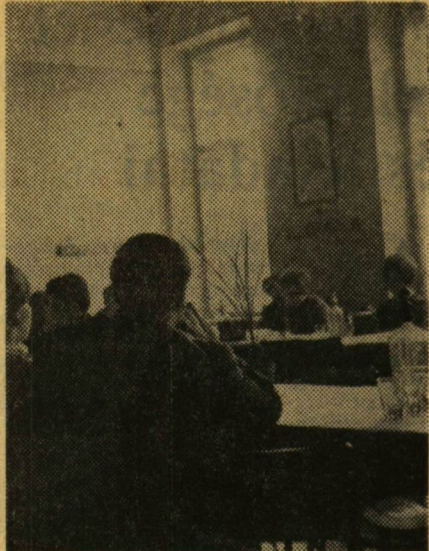
— Milyen benyomásokat alakult ki az ülésről?

— „Nagyszerűen volt megszervezve.”

Sziva Magdolna a Budapesti Gyógypedagógiai Főiskola képviselőjében az ülésről harmadik napján érkezett, elsősorban megfigyelőként. Kérdéseinkre válaszolva arról beszélt, hogy az itt töltött egy nap alapján is nagyon tetszett neki a rendezvény légköre, komolysága. Szeretnénk a továbbiakban ők is hasonló kapcsolatokat ki-

A második napon a helytörténeti kutatások jelentőségéről és feladatairól hangzottak el hazai és külföldi előadások

Az ülés harmadik napján a hallgatók volt a szó. A tudományos diákkörök tartották meg tanulságos tapasztalatcseréjüket

építeni. Fontosnak tartanak ezt azért is, mert a főiskolájukon végzett munkát alig ismerik.

Eredményes munka és egységes nézőpont

A harmadik napon tartotta meg a főiskola igazgatója, dr. Szendrei János tájékoztatóját az ülésről. Beszélt arról, hogy a külföldi delegátusok elégedettek a szegedi programmal. Az ülésről fontos eredménye, hogy a Magyar Tanácsköztársaság jelentőségéről, a szomszédos népekre gyakorolt hatásáról egységes nézőpont alakult ki a különböző országok képviselői között.

A tanácskozás két fontos következtetést tett lehetővé. Az egyik a Tanácsköztársaság nemzeti-nemzetiségi kérdéseinek tárgyalásából következik. Ezekben a kérdésekben két tendencia érvényesült. Résztart a nemzetiségi tömegek bevonása a Magyar Tanácsköztársaság harcaiba, részint a nemzeti államok kialakulása következtében létrejött széthúzás. A kérdés általános és regionális vetületének jelentősége még inkább bonyolítja a problémát.

Hasonlóan fontos kérdés a helytörténeti kutatások jelentőségének, értékének tisztázása. Fontossága elsősorban a munkásmozgalom és a Tanácsköztársaság kutatásában nagy. A helytörténeti munka jelentősége Szlovákiában is megnőtt. Ugyanis Szlovákia történetének megírására készülnek, amelynek intenzív helytörténeti kutatásokon kell alapulnia.

Bankett, hangverseny, plakátkiállítás

A programot színvonalas rendezvények egészítették ki. A 3-án este rendezett bankett után kedden este a főiskola ének- zene tanszéke és énekkara adott ünnepi hangversenyt. Március 5-én délután a rajz-művészettörténeti tanszék által hirdetett hallgatói plakátpályázat anyagának kiállítása nyílt meg.

SZ. I.

(Folytatás az 1. oldalról)

több szeminárium, demonstrációk, stb.) meghaladják egyes oktatók tudását, felkészültségét, akkor nem a korszerűsítés elodázása a megoldás, hanem a minőségi cserék felelősségteljes végrehajtása. Az objektív feltételek biztosítására már eddig is sok intézkedés történt. S ha kialakul a biológiai intézetek újszegedi centruma, felépül a tervbevetett kollégium és az új központi könyvtár, a kubatura-gondok is jelentős mértékben csökkennek. Nem indokolt tehát a korszerűsítést kizáró objektív és szubjektív akadályokra való aggódalmas hivatkozás.

A beszámoló vázolja a korszerűsítés további tennivalóit a József Attila Tudományegyetemen. Megkezdődött s még e félév folyamán megtörténik a szakbizottságok tantervi javaslatainak korrekciója az irányelvek szellemében; ugyanilyen tennivalók vannak a vizsgarend végleges kialakításával kapcsolatban is. Hasonlóképp e tanévi feladat a megírandó tankönyvek és jegyzetek tantervének elkészítése részben a már meglevő tankönyvek és jegyzetek mérlegelése és válogatása, részben a más tudományterületeken készített jegyzetek használhatósága figyelembevételével. Az egyes tárgyak hosszabb időre szóló programjainak megtervezése és a képzés egész időtartamára szóló követelményrendszer kialakítása a jövő évben fog megtörténni.

Az egyetem állami vezetése a pártvezetéssel közösen alakította ki a korszerűsítés irányelveit, meghallgatva a hallgatóság véleményét tolmácsoló és érdekeit képviselő KISZ-szervezet javaslatait, észrevételeit. A következő időszakban különösen nagy segítséget adhat a párt és az ifjúsági szervezet a korszerűsítés említett alapvető fel-

tétele, az új szemlélet kialakítása terén. Olyan agitációs feladat ez, amely feltételezi az egyetem minden kommunista oktatójának, dolgozójának és hallgatójának aktív részvételét a vitában és a munkában egyaránt.

A beszámoló vitájában fontos kiegészítések, pontosítások észrevételek, javaslatok hangzottak el. Mérei Gyula arról beszélt, hogy mint általában a képzés problémáit, a korszerűsítést is a hallgatók nézőpontjáról kell mérlegelni. A hallgatók jobb, alaposabb felkészítése a cél, a korszerűsítés ennek az eszköze. A kiscsoportos foglalkozások helyességét a hallgatókban élő elmélyülési-szakosodási igény is bizonyítja. Olyan képességeket kell a képzésnek kialakítania a hallgatókban — s ezt igénylik ők maguk is — hogy a megszerzett ismereteket alkalmazni tudják önállóan és helyesen. Javasolta, hogy az egyetem állami vezetése vizsgálta meg a karok reformterveit kívülálló, objektív szervekkel s karil üléseken ismertesse a vizsgálati észrevételeit. Rácz János elmondta, hogy vigyázni kell arra, hogy a hallgatók a korszerűsítésben ne a munka kevesbedését lássák, s megjegyezte, hogy az oktató-nevelő munka színvonalnövekedésének az is feltétele, hogy a jó oktatókat jobban megbecsüljék. Halász Előd hangoztatta, hogy különbséget kell tenni a tananyag terén végrehajtandó korszerűsítés és a metodikai korszerűsítés között, majd a nyelvoktatás korszerűsítésével kapcsolatos véleményét fejtette ki. Nagy Károly keveselte a tervezett 5 százalékos oktatói létszám-növekedést, különösen az Állam- és Jogtudományi Kar vonatkozásában. Gras-

selly Gyula figyelmeztetett az elavult műszerek problémájára, hozzátéve, hogy a műszerpark korszerűsítése sokszor kimarad a tervezésekből. Antalffy György az általános és a Jogi Karon különösen nagy helyiség-gonddal kapcsolatban javasolta a rendelkezésre álló anyagi keretekből a kar épülete udvarterének régió tervbevetett beépítését. A hozzászólások után Márta Ferenc válaszolt a felszólalóknak, majd Papp Ignác zárzava összegezte az állami vezetés beszámolója feletti vita tanulságait.

A Tanácsköztársaság 50. évfordulóján

Ünnepi kari tudományos ülésesszakok

A Magyar Tanácsköztársaság ötvenedik évfordulója tiszteletére a József Attila Tudományegyetem karai ünnepi tudományos ülésesszakokat rendeznek. Az Állam- és Jogtudományi Kar a budapesti és pécsi karokkal, valamint az Állam- és Jogtudományi Intézettel, s a Magyar Jogász Szövetséggel közösen április 11—12-én az Eötvös Lóránt Tudományegyetem aulájában rendez ünnepi ülésesszakot.

A tudományos ülésesszakon a szegedi karról Veres József egyetemi docens, dékánhelyettes a „Mezőgazdasági jogi alapkérdések a Magyar Tanácsköztársaságban” címmel tart előadást. Az ülésesszak első napjának délutáni ülésén az elnöki teendőket Antalffy György egyetemi tanár, kari dékán látja el.

A Bölcsészettudományi Kar március 26-án délután 3 órakor és március 28-án 3 órakor rendez ünnepi ülésesszakot a kar II. számú tantermében, illetve az irodalmi olvasóban. Március 26-án Nagy János adjunktus, Gaál Endre adjunktus és Soós Katalin adjunktus tart előadást. Az ülésen Agoston György egyetemi tanár elnököl. Március 28-án Csukás István egyetemi tanár elnökle mellett Madácsy László egyetemi docens és Krajtkó András adjunktus előadásai hangzanak el.

A természettudományi karon a kémiai, fizikai, biológiai, matematikai és földtudományi szakbizottságok rendeznek ünnepi tudományos üléseket; a kémiai szakbizottság tegnap, március 20-án tartotta meg ülését, amelyen Márta Ferenc egyetemi tanár, Kovács Kálmán egyetemi tanár, Csányi László egyetemi tanár és Huhn Péter egyetemi tanár tartott előadást, illetve korreferátumot a szegedi kémiai kutatásokról. Korreferátummal szerepelt az ülésen Percsich Kálmán V. éves vegyészhallgató is. A fizikai szakbizottság ugyancsak tegnap tartotta ülését, amelyen Berencz Ferenc egyetemi docens, Gombai Lajos egyetemi docens előadásokat. Hevesi Imre egyetemi docens, Zöllei Mihály adjunktus, Kispéter József adjunktus és Süli Árpád tanársegéd pedig korreferátumokat tartottak meg. 27-én a biológiai szakbizottság ülésén Lipták Pál egyetemi docens, Simoncsics Pál és Horváth Andor egyetemi docensek előadásai hangzanak el. Március 24-én a matematikai szakbizottság ülésén Kalmár László egyetemi tanár, akadémikus és Peák István adjunktus tartanak előadásokat. Március 27-én tartja ülését a földtudományi szakbizottság amelyen Balogh Kálmán egyetemi tanár és Krajtkó Gyula egyetemi docens tartanak előadásokat.